

MAGYAR KURIR

Bécsből, Kedden, Márczius' 27-dikén, 1821.

B é c s .

A' mult postanaptól fogva illy nevezetes tudósítások érkeztek itt a' közönség' eléjébe. Pénteken, alig hogy útnak indítottuk Ujságunkat, már vettük a' következő tábori tudósítást: —“

„Fő hadiszállítás Frascati Márcz. 12-dikén 1821. — Antrodokónak Márcz. 9-dikén estve történt elfoglaltatása 's a' sergeknek néhány óráig tartott nyugvása után, Májor D'Aspre 10-dikben reggeli 1 órakor Madonna-delle-Grotte felé útnak indult, a' honnét G. M. Villata, a' ki oda a' Passo-del-Corno nevű felettebb bajos úton már megérkezvén, onnét az ellenséget elkergette vala. Virradólag F. M. L. Gróf Wallmoden is útnak indult, 's ötlet F. M. L. Báró Mohr is követte a' Princz Wied-Runkel Osztályával. A' sergek határozottan előre nyomultak Aquila felé. Májor D'Aspre, ki a' maga mozdulásának sebessége által előlmenővé lett vala, a' S. Tomasói tanyánál az ellenség' hátulmenő csapatjával szembe találkozott, a' melly valami 1000 gyalogokból és 500 lovasokból állott, hanem néhány puska-lövések után, két ágyut hátra hagyván, jó tanyájáról eltávozott. Előlmenő csoportjaink estvéli 7 órakor Aquila elejébe megérkeztek. A' városból azonnal követtség érkezett hozzájuk, a' melly jelentette, hogy az ellenség onnét elment légyen, 's

hogy a' miéink oda örömmel befogadtanak, és semmi fogyatkozások nem foglenni eséség' dolgában. Májor D'Aspre a' várost még ezen estve elfoglalta, a' melly megvilágosított 's minden lakosai örvendeztek, hogy a' semmi rendet 's katonai fenytéket nem esmerő Militziának 's Legionarius csoportoknak szenvedhetetlen jármától megmenekedhettek. A' következő reggel a' fellegvár is, minekutánna F. M. L. Báró Mohr annak Kommandánsát, egy jó öreg katonát, bizonyossá tett volna affelől, hogy az Austriai armáda a' Nápolyi nép ellen nem hadakozik, 's minden munkáját a' két Siciliaiak Királyának ő Felségének megegygyezésével teszi, kaput nyitott. —

„Márcz. 11-dikén G. M. Geppert, a' F. M. L. Gr. Wallmoden' Osztályá által segítettvén, elénymult Popoli felé: a' Wied-Runkel Osztályá pedig Aquila mellett lógerbe szállott. Míg ezen mozdulások történtek volna, Oberster Schneider Leonossából Pasta-, 's onnét Monte-realé felé vette útját, 's minden ellenséges csoportokat, mellyeket útjában talált elszélesztvén, 11-dikben Tottea felé nyomult. —

„A' Stutterheim' Osztályá 9-dikben a' Ci-Collei tanyából Carsoli és Tagliacozzo felé vette nyomulását. Három Batalion gyalogok a' 11-dik Vadász Regiment' 's Oberlieutenantjának Enschnek kommandirozása alatt, Rietiből, Coltón és Capra-Dessón 's Carpolin által

küldettettek, hogy a' Stutterheim' Osztályát, melly az ellenségnek ezen úton való kergetésére rendeltetett vala, segítsék, minthogy az Osztály' hátralévő része arra vala határozatva, hogy magát az armáda' derekával Valmontone mellett egyesítse. —

„Mi a' Civita - Ducalétól fogva Aquiláig való utat a' nélkül tettük-meg, hogy egy embert vesztettünk volna, és pedig egy olly vidéken, melynek minden pontját illy könnyen lehetne védelmezni. Csak a' Linea-sergek tettek néhány lövést; se Miliciát se' Legionarius serget nem kaptunk szemünk' elejébe. Az Abruzzói lakosok bennünket mindenütt úgy fogadtak, mint jóltévőjiket; minden lépésen tapasztaltuk az ő jóltévőségek' bizonyosságait. Midőn Stuczosaink Canetra és Borghetto között egy hídhöz közelgettek volna, egy paraszt csoport, melly a' Velino vize' tulsó partján állott, által kiáltott a' miyéinkhez, hogy vigyázzanak, mert a' Nápolyiak a' hidat még elfoglalva tartják. Az Antrodokói lakosok a' Nápolyi katonák által házaikból kikergettetvén 's ki-prédáltatván, mihelyest tudokra esett, hogy a' miéink oda bementek, azonnal vissza tértek házaikhoz. Így történt a' dolog Leonossától fogva is Carpoliig. A' katonák elállottak azon ügy mellől, melly soha nem volt az övék; a' milizziák ijesztetés által kergettetvén a' fegyverfogásra, már most nállunk mondják-ki a' magok valóságos gondolkodásokat; a' föld lakosai, kiket önn' oltalmazóik prédáltak-ki, mint ezek mondják, azért, hogy minket az előre nyomulásban gátoljanak, mint barátjaikat úgy fogadnak bennünket. Ha valamelly népnek valóságos gondolkodása a' terhes és véghatározó szempillantatokban nyilatkoztatja-ki magát legbizonyosabban, így már most clegendőképpen megítél-

hetni, hogy micsoda hitelt érdemeljenek azok a' hírek, mellyeket a' dicsősségszomjuzó és hűségtelen lázzasztók a' Nápolyiaknak úgymondatott nemzeti hajlandóságokról elterjesztettek.

„Legszomorubb dolog mind ezek között az, hogy ezen békeséges életű embereknek, nem csak vezérjeik' bűnösségének, hanem az ő híg egészségeknek, tudatlanságoknak 's alkalmatlan voltoknak is áldozatjaikká kellett lenniük. Alig hiszen az ember a' maga tulajdon szeméinek, midőn azt látja, hogy ezen Abruzzói illy, csaknem hozzájuk férhetetlen passusokon, mind ezeken a' természet által megerősített 's illy könnyen megtálmalmazható határokon, legkisebb oltalmazásra való intézetek nem tétettek. Semmi mesterséges ellentállásra való készület, sem egy elrontatott híd, se' sáncz, se' egy battéria sehol; az egész oltalmazó készület az Antrodokói várban, három, kő rakások 's omlások közé helyheztetett ágyukból állott; ezeknek kellett volna ezt az erős passust megoltalmazni! Azonban pedig csakugyan éppen azon csapatok valának jelen ezen Abruzzói armádánál, mellyek a' legterhesebb számadást vonták vala magokra, 's a' mellyektől eszzerént leghathatósabb ellentállást kellett várunk. Nékünk itt semmi egyéb nehézségen nem kellett győzedelmeskednünk, csak a' Rietitől Aquiláig vívő útnak bajosságán. Ezek nagyon terhes utak; úgy szollván a' szekerek 's ágyuk elejébe embereket kellett befogni, hogy előre lehesen vinni őket. Azonközben ezen 33 Olasz mértföldnyi egész utat két napok alatt tettük-meg szerencsésen, 's az armáda, az ő eléggé meg nem dicsértethető áhata-tossága mellett, semmi maga' megeröltetése által vissza nem rettentetett attól, hogy

az elejébe tétetett czélt lehető sebességgel elérhesse.

„Gen. Pepe armáda nélkül hagyta oda Aquilát, s a milíziát vádolja, hogy az által elárultatott volna.

„Minden tudósítások, mellyeket egy idő óta vettünk vala, Generális Pepének Nápolyba az Abruzzó vidékekre tett sokszori útjai, a Kononai Direktzióknak a Parlamentumban tett tudósításai, a Nápolyi Ujságlevelekben s egyéb apró irásokban uralkodott fennhangon való és vad enthusiasmus, s a csatázó helyeknek terhelessége, melyről magunk meggyőztük magunkat, mind ezeknek a körülállásoknak azt kelle vala véllünk elhíttetni, hogy első mozdulásaink nem fognak egészen minden akadályoktól szabadok lenni. A mi Kommandírozó Generálisunk által tétetett rendelkezések tehát hathatóság is előrenézők is valának. A Lederer Osztálya Foligno és Spoleto között helyezettődött vala állásba, arra az esetre, hogy ha az alatt, míg egyéb sergeink Aquila felé dolgoztak, valamely ellenséges csapat a Tronton által találva menni, s a Márkokba be akarna nyomulni. Az Abruzzókban való hadi munkálódásoknak fontossága arra indította vala Kommandírozó Generálisunkat, hogy az ott dolgozó Osztályokhoz személyesen elmennyen.

„Míthogy pedig a táborozásnak ezen része itt már most elvégződöttnek tartathatott, erre nézve a Kommandírozó Generális Ur 10-dikben délutáni 3 órakor azon sergeinket, a mellyek Aquilának vették vala útjokat, oda hagyván, Passodel Cornoból néhány száz foglyokat tisztjeikkel együtt, kiknek a Királyi Proklamációját által adta, honnyokba vissza küldött, és maga Rietin és Román által útját Frascati-ba vette, hogy onnét a további munkálódásokat kormányozza.“

Ezeket mint elől jelentők, még a mult pénteken kaptuk. Mindjárt szombaton a következő tudósítások érkezének Laibachból Márcz. 20-dikáról: —

„Egy Kurir, a ki 15-dikben hagyta oda Romát, illy tudósításokat hozott onnét: A Kalábriai Herczeghez 11-dikben estve három Kurirok érkeztek Nápolyba. Az egygyik arról vitt hírt a Királyi Herczegségének, hogy az Antrodokói passust a Cs. K. armáda elfoglalta, s hogy az Abruzzói sergek azon a ponton állanak, hogy elszéledjenek; a másik Kurir arról tett jelentést, hogy a Gaetái örzősereg a maga búzgó Republikánus Kommandánsa Generális Begani ellen feltámodott; a harmadik olly kérelemmel érkezett Generális Carascosától a Princzhez, hogy útját azonnal Aversa-ba vegye. —

„A Királyi Herczegsége nem találta jónak azt, hogy a Carascosa meghívását tellyesítse, hanem a maga General-Adjutánsát Herczeg Fardellát és a Hadiminister Collettát küldötte-el Aversa-ba, kik is onnét még azon estve vissza érkeztek Nápolyba, hanem az a tudósítás, mellyet Carascosától hoztak, a dolgok kimenetelét legnagyobb nyughatatlansággal váró közönség előtt, titokban tartatott.

„Márcz. 12-dikén a Ministerek minnyáján megjelentek a Parlamentumban s kinyilatkoztatták, hogy melly kétségteljeső lábakon álljanak a dolgok minden felé: hanem a Princznek Carascosa által lett meghívattatásáról legkissebb emlekezetet se tettek. —

„A Parlamentum meghatározta, hogy a Régens Princzet megkerje, hogy vigye-meg a Királynak azon hírt, hogy ő (a Parlamentum) magát a Felségének alája veti, s ő Felségét legnagyobb tiszt-

telettel kérje - meg, hogy lépjen alkudozásra. — A' Princz Generális Fardellát küldötte el ezen izenettel, a' ki 15-dikben reggel Romába megérkezvén, onnét útját Florenczia felé, hol a' Király van, azonnal tovább folytatta. —

„A' tudósítások, mellyek ezen időpontig Nápolyból Romába érkeztek, Márczius 13-dikán délután 2 óráig terjednek, 's ezek szerint Nápoly, a' fő város, csendességben látszott lenni, csak valami aszszonyembereknek elfogattatásokról volt szó, kik a' gallya-raboknak, gollyobist és puskaport akartak vinni. Generális Begamiról úgy beszéltek, hogy a' Gaétai örözeseg által meggyilkoltatott volna. —

„A' Revolúziós emberek' ijedtsége leirhatatlan, 's az a' hír, hogy a' nép nem csak Abruzzó és Terra-di-Lavoro tartományaikban, hanem a' hol szabadságra kaphatott másutt is mindenütt egész hatalommal a' Revolúzió ellen nyilatkozattat magát, már most semmi egyéb ki nézést nem hagyott hátra számokra, hanem csak, hogy a' népet magát árulással vádolják.“

Eddig terjednek a' szombati tudósításaink — a' mit pedig tegnap (hétfőn) kaptunk, az ennyiben határozódik: —

— „Olasz Ország. — „A' Florencziából Márcz. 17-dikén indult 's onnét egyenesen érkezett tudósítások is megerősítik a' Laibachi cikkelyben feljebb felhozott Nápolyi történeteket, 's azokhoz még a' következők teszik: — „Generális Fordella, ki a' Királyt Romában nem találván, onnét útját egyenesen ide vette, ma 17-dikben estve megérkezett ide.

„A' Nápolyi régibb tudósítások, mellyek az ott kijövő Ujságlevelekben tállatnak, Márcz. 8-dik és 9-dik napjairól szollanak. Ezek a' Duca d' Ascolinak és G. n. Fardellának a' Régens Princz Gen.

Adjutánsaivá lett neveztetéseket különösen említvén, azután hosszú laistromokat közlenek azoknak neveikről, kik a' Régens Princz 's ennek testvére a' Salernói Princz mellé Adjutánsokká nevezettek, hogy ő Királyi Herczégsegeket a' következő táborozásban kísérik. Mint az Ujságlevelék mutatják, úgy látszik, hogy ezen Princzek 7-dikben és 8-dikban valósággal meg is indultak volt az armádákhoz, de nem soká ismét vissza tértek onnét. — Egy Ujság cikkelly illy szovakból állott 8-dikban: „Az armádáktól érkezett tudósításaink megnyugtatók; Generálisaink, egyéb tsztjeink, és katonáink között tellyes egygyetértés uralkodik.“

Sept. 7-dikén egy búcsuvérvő-forma Proklamációt intézett a' Princz a' két Siciljai népekhez, a' melly ezen jelenvaló időbéli környülállásokra nézve igen nevezetes Aktának utolsó része, illy szavakból áll: — „En a' mi oltalmunkra meghívántató minden készületeket legnagyobb gondalmegtétetem. Számos armáda áll határainkon, mellyet az Ország' belső részeiről odaérkező új sergek naponként erősebbé tesznek; a' nemzetnek minden klassisai vételkedve sietnek elé a' haza' oltalmazására. Ha az önn' erőbe' való bizakodás a' győzedelmeskedésnek bizonyos előpóslája, úgy semmi nincsen hátra kívánságainkból. —

„En az egygyességet és állandóságot ajánlom néktek minden eléfordúlható szerencsés vagy szerencsétlen környülállások között; ne gondolatok semmi veszedelmekkel semmi megerőlködésekkel, mert így mind ezeket elenyészni fogjátok látni. Jusson esztekbe, hogy az a' nemzet, melly azért csatázik, hogy a' maga' és hazája' szabadságát oltalmazza, meggyőzhetetlen. —

„En mindenkor köztetek fogok len-

ni, 's minden veszedelmeitekben részt fogok venni. Illy dicséretes magunk' elszánásával hízkelhetünk magunknak azáltal, hogy az én Felséges Atyám eredeti első és igaz akaratjának eleget tehetünk, 's az embereknek helybehagyásához 's az égnek oltatmához számot tarthatunk. —“

„Ferencz, Régens.

Laibachból Márcz. 23 - dikán: —

„Az armáda' fő hadiszállásáról ide érkezett legujabb tudósítások szerént, mellyek onnét Márcz. 16 - dikán indultak, a' fő hadiszállás ekkor Ferentínóban lévén, a' Stutterheim' Osztályának előlmenő csapatja Márcz. 15 - dikén Ceperánót és egy más csapat, a' melly Tagliacozzón által idittatott vala előre, Sorát ugyan ezen napon elfoglalván, melly által a' F. M. L. Báró Mohr csapatjával való összeecsatolódás, hinek előljáró csapatja hasonlóképpen ezen napon Sulmonába beszállott vala, 's az ellenségnek a' Castel - di - Sangrói úton való kergetésében foglalatoskodott, helyreállítatott. —

„A' Fő Vezér azon a' ponton állott, hogy a' hadi munkát megállapodás nélkül tovább folytassa San-Germano felé, mellyeknek kimeneteléről, valamint szintén az itt említett mozdulásokról is, környülállásos tudósításokat fognak közre bocsátani Ujságlevelünk. —

„Módenai ö Királyi Herczegsége, a' ki 18 - dikban ide Laibachba jött vala, már tegnap előtt ismét vissza indult oda.

Spanyol Ország.

A' Gazette - de - France ezeket jelenti

Madridból Márcz. 6 - dikáról: — „Minden Ministerek megkapták elbocsáttatásokat. A' Király a' Cortesektől kívánta, hogy ajánljanak a' Ministeri foglalatosságoknak folytatására alkalmas személyeket. A' Cortesek hosszú vetekedés után kinyilatkoztatták, hogy mivel az ök' gyűlése csak képviselő és tellyességgel nem tanácsoló gyűlés, tehát tellyességgel nem tellyesíthetik a' Király kívánságát. A' Király tehát a' maga' Státustanácsára bizta, hogy mindenik Ministeri helyre háromhárom Candidátust jövelljon, melly azonnal meg is esvén, a' Király az ajánltatott személyek közzül a' következőket nevezte - ki: Bardaxi - y - Azarát a' Párisi Spanyol Követet, külső; Barata Antalt, az egygyik financiai Direktort, financiai; Canó Manuelt, eddig a' Fő Törvényszék tagját, Igassági; Valdemorót, eddig volt Státustanácsost, belső; Escuderót, eddig tengeri Cancellariaibéli Titoknokot, tengeri; és Moreno Davizt, Andalusiai Kommandánst, hadi; végre Felicét, a' Fő Törvényszék tagját Coloniai Ministerekké nevezte. —

Valdemoro nem fogadta el a' belső Ministerséget, melyet azért egy előre a' plántatarományok' Ministerére bizott a' Király. —

Az elbocsáttatott Ministereket Márcz. 3 - dikán mind maga elejébe hívatta a' Cortesek' gyűlése, hogy nyilatkoztassák - ki hogyan viselték magokat a' Király eránt, hanem végre jónak találta a' gyűlés, hogy, politikai okokra nézve ne sűrgesse tovább ezen nyilatkoztatásnak kívánását, 's a' nélkül bocsátotta - el a' Ministereket, hogy magokviseletekről számot kért volna tőlök.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Győr, Márcz. 22-dikén, 1821: —

„Néhai Nagy Mélt. Herczeg Schwarzenberg Ernest, Győri Püspök, többé nincs az élők között. Ő ezen hónap 14-dikén Bétsben, a' hová familiai dolgokban utazott, hét napi agyvelő-gyulladásban-való betegeskedése után, életének 48-dik esztendejében eget váltott. Onnét 17-dikben holt teste megindítatott, és 18-dikán estvéli hat órakor sok eleibe kiment ezerek által fogadtatván, ide megérkezett, s minekutánna azzal a' városnak főbb utzáján és a' piatzon egy bús kerület tetek, halk, innepi, de gyászos csendességben, a' minden harangoknak szívet olvasztó szózatja között, a' Püspöki várba felvitettetett. Leirhatatlan, minémű köz kesergést okozott ezen eset és jelenet! Minden jelenlévő sok ezereknek ezt lehetett állásokból, eltsüggedésekből, képek-ből, zűpögésekből kivenni: oda a' mi fejünknek koronája, elesett a' Czedrus. Századok fognak elmúlni, míg illy tüné-mény egyszer elő fog fordulni. Az egész búskomolyságú csendességet s néma magába-való zártságot csak az erőt vett elkeseredésnek kitörése, a' zokogás, váltotta-fel néha néha. Valóban lelket meg-rázó vala az egész úton, nem csak saját embereit a' Nagy Megboldogúltnak, hanem sok százakat, ezereket, könnyeket felfogó kendőkkel bétakart képpel a' gyászos kocsit, mellyen vitettetett élet-oda-hagyta testi sátora, késérve látni. — Az ő drága földi maradványa azután negyed napig a' köz megtiszteltetés végett a' várban ki vala tételve; és szent érzést szült, szemlélni, mint fizette a' minden feleke-zetű áhítatos nép buzgó adóját a' tisztelet — és háláadásban itt is a' Fő Boldogúlt-nak. A' magyar és német forma ruhás

polgári sereg' csapatai óránként váltot-ták-fel egymást körülötte az őrt-állásban. Így következett-el a' 22-dik Márczius, (most két esztendeje, hogy 24-dik Már-cziusban tartotta hozzánk való innepi bé-jövetelét; 14-ik Márcziusban pedig 1819. éppen halála' napján, szenteltetett-fel Püspöknek Bécsben Sz. István' templomá-ban), mellyen délelőtti tizedfél órakor kezdődvén az ő tisztelt tetemeinek a' di-cső feltámadásig tartó nyúgodalma' hely-lyére lett igen díszes és hercegi eltaka-ríttatása, mellyek a' Fő Tisz. s Tek. Káp-talan' Templomának kriptájába letétettek. Melly tisztesség-tételnél a' mint Fő Tiszt. és Nagyságos Nagy Prépost, Győri Ka-nonok és ugyan ott Város Plébánussa Martony János Ur, a' gyönyörű rendet szabta, s az Idvezültnek mindeneget nagy rangjához képest és a' köz tisztelethez megkívántatólag elintézt, közönség-s di-cséreret érdemel, a' ki minden éltessége és szembetűnő mély megilletődése mellett maga pontificált. Szívet hasogató volt, ez alkalmatossággal újra a' Nagy Megbol-dogúltnak Udvari számos népét és Ura-dalmi tisztviselőit mély bűba s könyhul-latásba borúlva látni. Jelen valának a' T. N. Vármegye s a' N. Város Magistra-tussa, minden itt lévő katonai Branchok, az egész Akademia s minden Oskolák, a' V. Seminarium, minden Szerzetesek, min-den Confessiön lévő Papok, minden Czé-hek zászlójik alatt, a' magyar és két né-met polgári sereg' fegyverben és tisztel-kedve, minden körül-belül-való uraságok, minden renden lévő s vallásbéli temén-telen népség, el nem fojtható nagy meg-illetődéssel. Még a' Sidóság is (Győr mel-lett lévő szigetnek, a' Győri Püspökség tulajdonának lakosi) nagy czeremoniával, egy különös gyászba ültözködött testet

formálván, megjelent. A' könnyek, melyek itt folytak; özönt tesznek. De nem csuda; mert ha valaha egy fő ember, egy ö Pásztor, ezen köz keservet és gyászost, ö megérdemlette. Ugyan is, valamre nézünk, az ö nemléte minden felől borzaszt. Ö, a' ki a' legfőbb rangot a' Fő Pásztori tiszttel, mind a' kettőt az érző, nemes szívü emberrel olly szépen egygyeztetni tudta; a' ki azon mesterséggel, nem; azon eredeti, őszinte emberiséggel

bírt, hogy minden szíveket meghódította:

Difficile est virtutis iter, tamen
impiger illam
Assequitur, nec non pretium
virtutis honorem.

Ha Gr. Schwartzenberg Adolf, Győrnek az Otsmány járom alól való felszabadítója, élt és él a' Győriek' hív emlékezetében, élni fog Herczeg Schwartzenberg Ernest' Püspökjének neve 's érdeme, illy rövid napok után is, örökre.

Ezeknek következésében közöljük ezen legközelebb hozzánk érkezett Verset is:

Hol Győrnél a' három folyók ölekeznek,
'S noha idegenek, de egymást tsókolják,
Éjszak-kelet felől egy várt környékeznek,
Melly egy Fé nix, — porát a' Krónikák szóllják; —
Tsak a' tsend virraszta; — tsillagok ragyogván,
A' komp már kikötve, 's Cháron aludt méllyen;
A' vár-fok' ormain egyedül bolyogván:
Illy' jelenést láték egygyik legszebb félen.

Három szüzek ültek egymásra borúlva,
Mindeniket mély gyász 's a' bánat fedezte,
Byblisi könnyektől szemek elfásúlva,
Fátylokkal takarták, mi bújok' szerezte;

Közben egy Szárkofág, tárgya keserveknek,
Fényes, öblös 's illyen felülírást visel:
„SCHWARTZENBERG Herczegnek, Püspöknek Embernek,
„Felejtethetlennek, Százak múlnak - is el.“

Kérdém: kik legyenek, kik özön-könnyekkel
Áldoznak itt, 's őrzik ezen szent Hamvakat?
Alélt pillantattal 's elbádjadt kezekkel
Int'nek, de bú miatt nem veani szavokat.

Megfejté azonban a' másik oldala,

Hol arany betűkkel ezek olvastatnak:

„Annak, ki életében hív barátjok vala,

„VALLÁS, HAZA 's VIRTUS örök dísz így adnak.“ —

N. Győrben. 23. Mártz. 1021.

Síkó István,
Evangel. Prédikátor.

Esztergomból Márcz. 13-dikán. Tegnap, Márczius' 12-dikén az Esztergomi Várban Isten dicsősségére, az Anyaszentegyháznak fényére, 's Hazánknek rég óhajtott halhatatlan ékességére helyet kezdénk csinálni a' roppant Székes Templom, és Primás Palota számára. Reggeli 7 órakor ezen Várnak szép, de szűk templomában Istennek segítségül hívására a' Míse alatt össze sereglettek az Építő Igazgatósággal a' Munkások, és azután tüstént néki állván mintegy 50 Ácsok a' régi Vár-Kommandáns Ház födelének, azt földre hányták; majd falait is egymásra kibontván, utóbb az említett Templomot, melyet boldog emlékezetű Mária Theresia a' magas lelkű Barkótzynak holtával Sz. István Király tiszteletére az Érseknek hátramaradt pénzéből építtetett, le fogják rontani; végre hazánknek egyik legnevezetesebb Régiségére, Bakács Tamás Kápolnájára jut a' sor. Ezen templomnak megmenthető részei, a' gyönyörű oltárok, remek festésű és faragású képek, oszlopfejek 's a' t., Esztergomhoz közellévő Héregyhelységében fognak egy új templomban össze alkottatni a' Herczeg Primás rendelkezéséből; a' Kápolna pedig fényesített, ritka régi jó ízléssel, és csudálatos szorgalommal vésett márvány táblákból lévén egészen össze rakva, ezek minden kitelhető vigyázással sértelesenül fognak, a' tiszta alabastromból készült egy idős jeles Oltárral együtt, félre tétetni, 's a' most épülő Székes Egyházban újra

kápolna formájokba visszaállíttatni. A' legutóbbi Fő Herczeg Primásnak hamvai, mellyek a' mondott Sz. István templomban nyugszanak; azután Ipolinak is, nagy szentség hírében holt Esztergomi Kanonoknak, mindeddig épen maradt erekléji, 's más több Érsekek és nevezetes férjfiak tetemei, mellyek a' Kápolna alatt őriztetnek, illendően az ideig-való Székes Egyházba a' Vízi Városba fognak takarítani, míg majd a' készülő új Templomba méltóbb helyeket elfoglalhatják. Tartsa Isten a' nagy lelkű Herczeg Primásunkat, hogy ezen felséges szent szándékot szerencsésen végre hajthassa, és még éltében láthassa kiszántt temérdek áldozatának tellyes áldását! Adja Isten azt is, hogy ezen törvényes intézetnek felsegállításában az Esztergomi Fő Káptalannak, és kiváltképpen a' Megyebeli Pásztorpapságnak, melly mintegy meghaladni látszik e' részben a' maga tehetségét, 's több más Világi Uraknak, Uradalmoknak, és Jurisdiccióknak kegyes példáját a' bőséges adakozásban ország szerte mindnyájan, a' kiktől telik, buzgón kövessék! Ugy nem várunk be 10 esztendőt se', hogy Esztergomban a' Magyar Sion szent hegyén egy olyan díszét láthassa a' Nemzet, mellyet az egész világnak, még Romának is büszkén mutogathat: de főképp úgy is tekinthet, mint a' halhatatlan Isten dicsősségét a' földön nevelni akaró halandónak legis legnagyobb erőlködését.